

**ЗАЕДНИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА НА ЕВРОПСКИТЕ МИНИСТРИ ЗА
ОБРАЗОВАНИЕ
КОИ СЕ СОБРАА ВО
БОЛОЊА
На 19 јуни 1999 година**

Европскиот процес, благодареејќи на значајните достигнувања во изминативе неколку години, стана се поконкретна и релевантна стварност за Унијата и нејзините граѓани. Изгледите за проширување, како и продлабочените односи со другите европски земји, даваат се пошироки димензии на таквата стварност. Во меѓувреме, сведоци сме на порастот на свеста кај голем дел од политичкиот и академскиот свет и јавното мнение за потребата да се постави една поцелосна и подалекусежна Европа која особено се надградува врз и ги зајакнува своите интелектуални, културни, социјални, како и научни и технолошки димензии.

Европа на Знаењето денес е широко призната како незаменлив фактор за социјален и хуман раст и како неопходна компонента за консолидирање и збогатување на европското граѓанство кое е способно да им ги даде на своите граѓани неопходните компетентности за да се соочат со предизвиците на новиот милениум, заедно со свеста за споделени вредности и за припадноста на заеднички социјален и културен простор.

Важноста на образованието и едукативната соработката во развојот и засилувањето на стабилни, мирољубиви и демократски општества е унивезално прифатена како врвна, особено кога станува збор за состојбата во Југоисточна Европа.

Сорбонската декларација од 25 мај 1998 година, во темелот на која лежат вакви размислувања, стави тежиште врз централната улога на универзитетите во развојот на европските културни димензии. Таа стави нагласок врз создавањето на европски простор на високото образование како клучен начин за унапредување на граѓанската мобилност и вработливост, како и за севкупниот развој на целиот континент. Неколку европски земји ја прифатија поканата да дадат заложба кон остварување на целите утврдени во Декларацијата со тоа што или потпишаа или дадоа начелна согласност. Насоките по кои во меѓувреме појдоа неколку реформи во високото образование ја потврдија решителноста на неколку влади да превземат одредени дејствија.

Европските институции за високо образование од своја страна пак го прифатија предизвикот и ја превземаа главната улога во изградбата на европскиот простор на високо образование, согласно темелните принципи усвоени со болоњската Голема Повелба на Универзитетите (Bologna Magna Charta Universitatum) од 1998 година. Ова е од најголемо значење, бидејќи универзитетската независност и самостојност обезбедуваат системите на високо образование и на истражување постојано да се прилагодуваат кон менливите потреби, барањата на општеството и напредокот во научното сознание.

Текот на нештата беше утврден во вистинска и целисходна насока и цел. Сепак, постигнувањето поголема компатибилност и споредливост на системите на високо образование бара континуиран замав за да може во целост да се постигне. Ние треба да ја дадеме својата поддршка преку промовирање на конкретни мерки за да се остварат опипливи чекори нанапред. На состанокот од 18 јуни учествуваа авторитетни експерти и научници од сите европски земји, и истиот ни дава многу полезни предлози и иницијативи кои треба да се преземат.

Особено мора да ја разгледаме целта насочена кон зголемување на меѓународната конкуретност на европскиот систем на високо образование. Виталноста и ефикасноста на било која цивилизација може да се одмери преку привлечноста на нејзината култура за други земји. Треба да се погрижиме европскиот систем на високо образование да достигне светски признат степен на привлечност кој соодветствува на нашите извонредни културни и научни традиции.

Со афирмирање на нашата поддршка на основните принципи утврдени во Сорбонската декларација, ние се нафаќаме со координирање на нашите политики за да ги постигнеме краткорочно, а во секој случај во текот на првата деценија од новиот милениум, следниве цели, за кои сметаме дека се од примарна важност за поставување на европскиот простор на високото образование, како и за промовирање на европскиот систем на високо образование ширум светот:

- Усвојување на на систем со лесно читливи и споредливи степени и дипломи, исто така преку имплементацијата на Додатокот на Дипломата (Diploma Supplement), за да се промовираат можноста за вработување на европски граѓани и меѓународната конкуретност на европскиот систем на високо образование;
- Усвојување на систем кој во основа се темели на два главни циклуса, додипломски и постдипломски. Пристапот до вториот циклус бара успешно завршување на студиите од првиот циклус кој трае најмалку три години. Дипломата која што се доделува по првиот циклус исто така треба да биде релевантна на европскиот пазар на работна сила како соодветно ниво на квалификација. Вториот циклус би требало да води кон степен магистар и/или доктор на науки, како што е во многу земји од Европа.
- Воспоставување на систем на кредити - системот ЕКТС како прикладно средство за промовирање на што е можно поширока мобилност на студентите. Кредити исто така би можело да се добијат и вон системот на високо образование, вклучувајќи образование преку доживотно учење, доколку соодветните универзитети ги прифаќаат таквите кредити;
- Унапредување на мобилност преку надминување на сите пречки на патот на ефективно практикување на слободно движење, со посебен нагласок врз: за студенти, пристап кон студии и можности за обука и соодветни услуги. За наставниот кадар, за оние кои работат истражување и за вработените во администрација -

признавање и валоризација на времето поминато во истражување, настава и обука во рамките на европскиот контекст, без повреда на нивните законски права;

- Унапредување на европската соработка во обезбедувањето квалитет со цел за развивање на споредливи критериуми и методологии;
- Афирмација на неопходните европски димензии во високото образование, посебно на изготвување на наставната програма, интер - институционалната соработка, шемите на мобилност и интегрираните студиски и програми за обука и истражување.

Се ова се обврзуваме да ги постигнеме овие цели - во рамките на нашите институционални надлежности и со полна почит кон разноликоста на европските култури, националните образовни системи и самостојноста на универзитетите - заради консолидирање на европскиот простор на високото образование.

За таа цел ќе изнаоѓаме начини на соработка меѓу владите, заседно со соработката меѓу невладините европски организации со надлежности во високото образование. Очекуваме универзитетите повторно да дадат брз и позитивен одговор, и активно да придонесуваат кон успехот од нашите напори.

Убедени дека создавањето на европскиот простор на високо образование бара постојана поддршка, надзор и прилагодување кон менливите потреби, решаваме повторно да се сретнеме во наредните две години, со цел да го оцениме постигнатиот напредок и новите чекори кои ќе треба да се превземат.

Декларацијата е потпишана од страна на:

Австрија, Белгија (француска заедница), Белгија (фламманска заедница) Бугарија, Чешка, Данска, Естонија, Финска, Франција, Германија, Франција, Унгарија, Исланд, Ирска, Италија, Латвија, Литванија, Луксембург, Малта, Холандија, Норвешка, Полска, Португалија, Романија, Словачка, Словенија, Шпанија, Шведска, Швајцарија и Велика Британија.